

OLIMPIADA ȘCOLARĂ DE GEOGRAFIE
ETAPA NAȚIONALĂ
5 – 10 aprilie 2026

PROBA TEORETICĂ SCRISĂ
CLASA a X-a

- **Minden tétel kötelező. Hivatalból 10 pont jár.**
- **Tényleges munkaidő 3 óra.**

I. Tétel (20 pont)

Írd a versenylapra a helyes válasznak megfelelő betűt, mindegyik kijelentésre vonatkozóan:

1. A niger-kongói nyelvcsaládhoz (benue-kongói ág) tartozik a következő nyelv:

a. burma	b. kannada	c. khmera	d. swahili
----------	------------	-----------	------------
2. Az az állam, amelynek területe kör alakúnak tekinthető:

a. Örményország	b. Eritrea	c. Ghána	d. Lesotho
-----------------	------------	----------	------------
3. Egy félkör alakú város:

a. Bordeaux	b. Budapest	c. Buenos Aires	d. Sanghaj
-------------	-------------	-----------------	------------
4. Togo fővárosa:

a. Lomé	b. Lusaka	c. Malabo	d. Monrovia
---------	-----------	-----------	-------------
5. A világ legnagyobb vasérc-lelőhelye:

a. Kiruna	b. Kurszk-Belgorod	c. Cerro Bolivar	d. Magnitogorszk
-----------	--------------------	------------------	------------------
6. A Pusan és Ulsan csomópontokat magában foglaló megalopolisz az alábbi ország területén található:

a. Kína	b. Észak-Korea	c. Dél-Korea	d. Japán
---------	----------------	--------------	----------
7. **NEM** a Fekete-tengeri Gazdasági Együttműködés Szervezete (O.C.E.M.N.) tagállama:

a. Grúzia	b. Görögország	c. Kazahsztán	d. Moldova Köztársaság
-----------	----------------	---------------	------------------------
8. A mozgó lakóhely, más néven „cium”, jellemző:

a. Dél-Amerikára	b. Észak-Amerikára	c. Közép-Ázsiára	d. Délkelet-Ázsiára
------------------	--------------------	------------------	---------------------
9. A következő ország **NEM** tartozik a Kelet-afrikai régióhoz:

a. Csád	b. Etiópia	c. Szudán	d. Tanzánia
---------	------------	-----------	-------------
10. Soweto a következő afrikai város elővárosa:

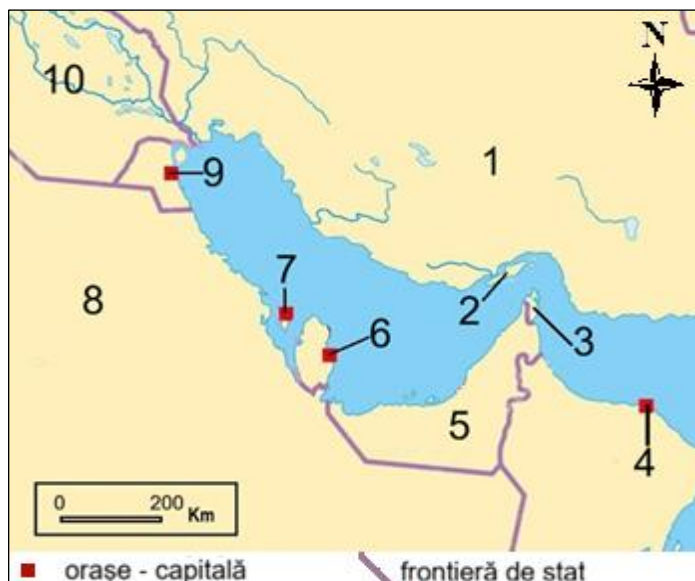
a. Kairó	b. Johannesburg	c. Kartum	d. Lagos
----------	-----------------	-----------	----------

20 pont

II. Tétel (19 pont)

A mellékelt térképrészleten 1-től 10-ig számokkal vannak jelölve azok a földrajzi elemek, amelyek a hírben szereplő régióban található: „Az Egyesült Államok és Izrael szombat (2026. február 28-án) támadást indított Irán ellen, ami tovább fokozta a régióban tapasztalt feszültség növekedésével kapcsolatos félelmeket. Teherán rakéták kilövésével válaszolt Izrael területére és a régió egész területén található katonai bázisokra.” (AGERPRES, 2026. február 28.)

1. Írd a versenylapra:
 - a. a térképrészleten a 3-as, 5-ös és 10-es számmal jelölt országok nevét;



Sursa: prelucrare după: <https://www.istockphoto.com/>

- b. a térképrészleten a 4-es, 6-os, 7-es és 9-es számmal jelölt fővárosok neve;
- c. az 1-es számmal jelölt országban beszélt nyelv és nyelvcsalád nevét;
- d. a térképrészleten a 2-es számmal jelölt sziget nevét;
- e. a térképen az 1-es és 3-as számmal jelölt országok között található szoros nevét;
- f. a 8-as számmal jelölt országban található ipari-kőolajipari kikötő nevét;
- g. a 8-as és 10-es számmal jelölt országokban található egy-egy kőolajmező nevét;

13 pont

2. Írj:

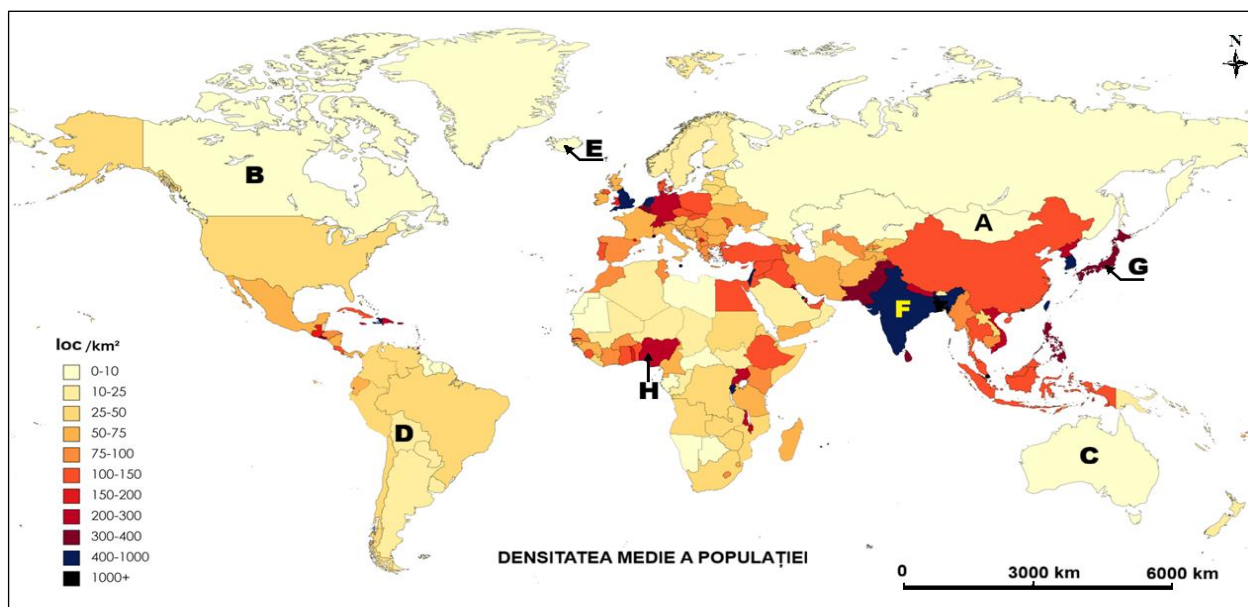
- a. két szempontot, amelyek kiemelik a térképrészleten az 1-es és 3-as számmal jelölt országok között fekvő szoros jelentőségét;
- b. két közös gazdasági sajátosságot a térképrészleten az 5-ös és 8-as számokkal jelölt államok esetében;
- c. két, a térségbeli konfliktus eszkalációjából fakadó következményt a világ gazdaságára nézve.

6 pont

III. Tétel

(23 pont)

Az átlagos népsűrűséget ábrázoló térképen az államok A-tól H-ig terjedő betűkkel vannak jelölve. A hozzájuk tartozó képek, amelyek a-tól f-ig terjedő betűkkel vannak jelölve, a világ különböző élettereit mutatják be.



Sursa: prelucrare după: <https://www.istockphoto.com/>

A. Írj/írd le

1. a térképen **A**, **B**, **C** és **E** betűkkel jelölt országok mindegyikére vonatkozóan egy-egy, a népsűrűséget befolyásoló természeti tényezőt, valamint az adott országok népsűrűségének egy közös jellemzőjét;
2. a térképen **H** betűvel jelölt ország nevét, az átlagos népsűrűséget, valamint egy élettér-típust és annak egy jellemzőjét az adott ország legnépesebb területéről;
3. egy példát a térképen **B** betűvel jelölt ország azon régiójára, amely a szubokumén területéhez tartozik;
4. egy érvet a következő állítás alátámasztására: „A térképen **C** betűvel jelölt ország lakosságának körülbelül 80%-a a keleti és délkeleti partvidéken él”;
5. a különböző élettereket bemutató (a–f) képek és azoknak a betűknek a helyes társítását, amelyek a térképen azokat az országokat jelölik, amelyekre jellemzőek, a **g–J** modell szerint.

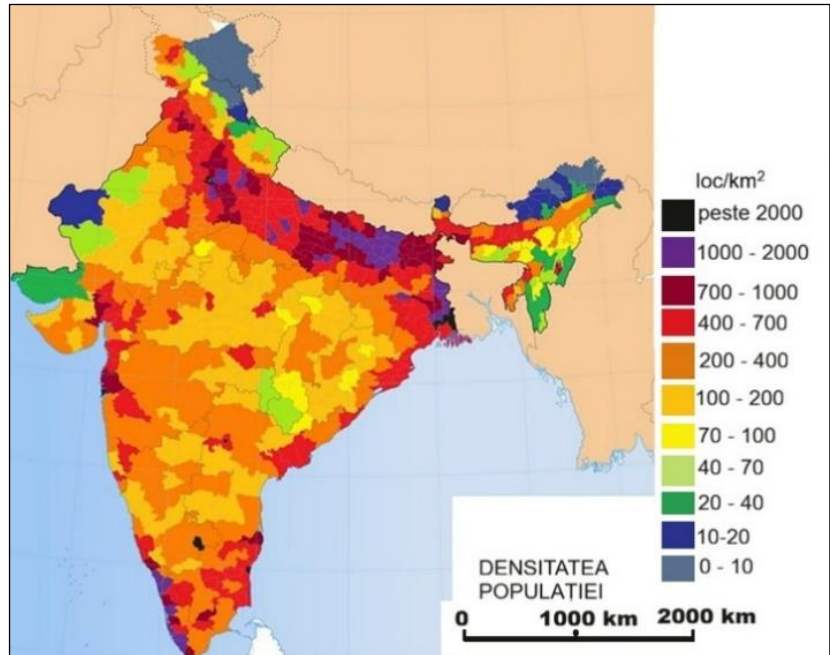
17 pont

B. A mellékelt ábra a térképen **F** betűvel jelölt ország népességének eloszlását mutatja

Írj:

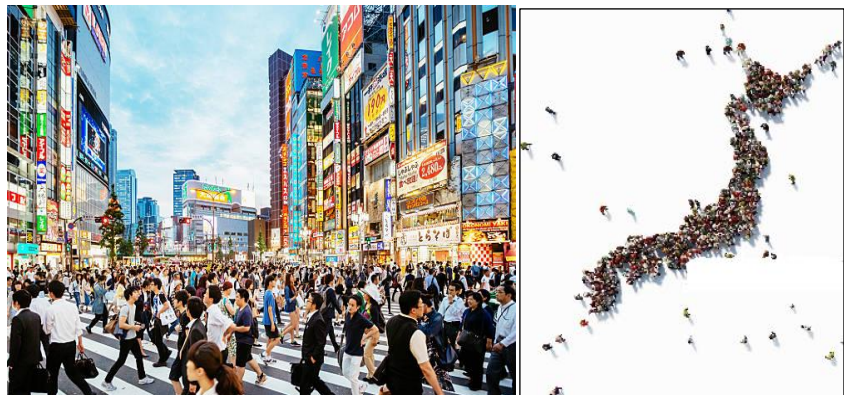
1. két természeti tényezőt, amelyek befolyásolják a népsűrűség térbeli eloszlását abban az országban, amelyet a térképen az **F** betű jelöl;
2. két jellemzőjét a népesség térbeli eloszlásának abban az országban, amelyet a térképen az **F** betű jelöl.

4 pont



C. Az alábbi képek jól szemléltetik a térképen **G** betűvel jelölt ország népsűrűségét.

Hozz egy érvet a következő állítás magyarázatára: „Bár a térképen **G** betűvel jelölt ország területe kb. 377. 976 km², túlnyomórészt hegyvidéki domborzattal, valamint jelentős földrengéses és vulkáni területekkel rendelkezik, ami miatt a területnek csupán kb. 30%-a alkalmas beépítésre és mezőgazdaságra, mégis magas az átlagos népsűrűsége, ami aránytalanul nagy az ország méretéhez viszonyítva”



2 pont

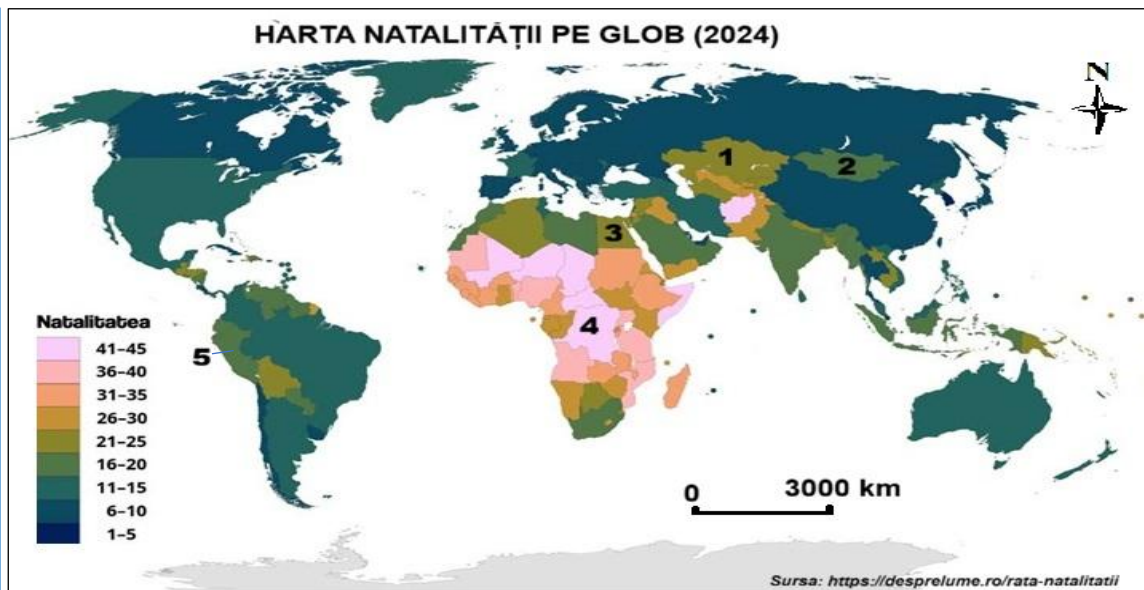
IV. Tétel

(21 pont)

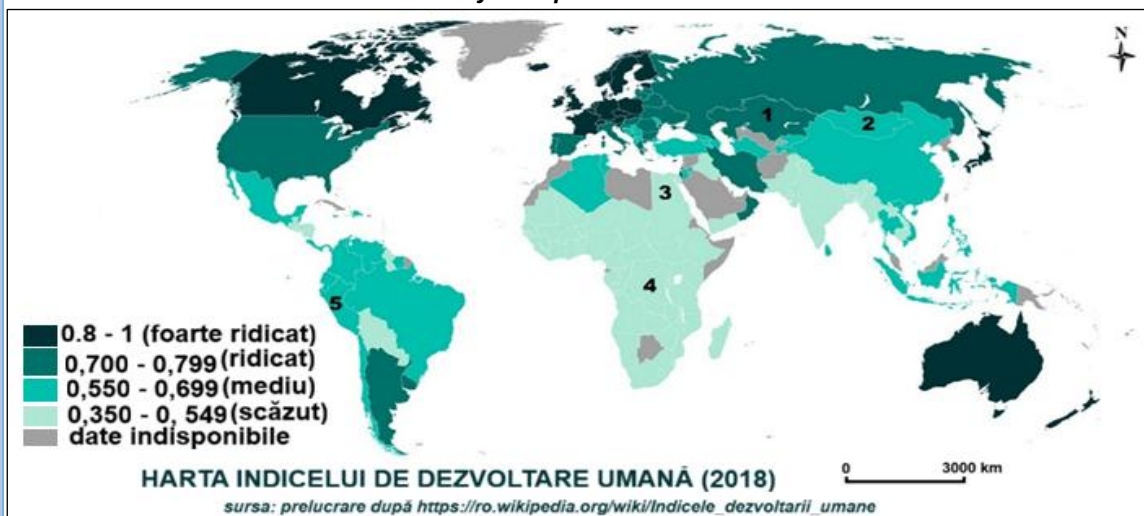
Az alábbi dokumentum néhány demográfiai adatot mutat be. A kapcsolódó térképeken (*A születési arány térképe- 2024 és A humán fejlettségi mutató térképe – 2018*) a világ országai 1-től 5-ig terjedő számokkal vannak jelölve.

DOK.

Az emberi fejlődés fogalmának globális dimenziója magában foglalja az egészségügyi ellátást, élethosszig tartó tanulást, a megfelelő életszínvonalat, az ideológiai szabadságot (vallás, politika) és a kulturális identitást. A humán fejlődés index egy összehasonlító mutató, amely egy ország lakosságának várható élettartamát, írástudását, oktatási színvonalát és életszínvonalát méri.



A születési arány térképe- 2024



A humán fejlettségi mutató térképe – 2018

A. Írd a versenylapra:

1. azoknak az országoknak a nevét, amelyek születési aránya 21‰ – 25‰ között van és magas a humán fejlettségi indexük, valamint a két térképen őket jelölő számot;
2. a két térképen jelölt országok közül azok születési arányát, amelyek alacsony humán fejlettségi index-szel rendelkeznek, valamint nevüket;
3. a számokat, amelyek a két térképen azokat az országokat jelzik, amelyeknek azonos a születési arányszáma és a humán fejlettségi indexe,

10 pont

4. Írj:

1. két érvet arra vonatkozóan, hogy miért alacsony a születési arány (1‰ - 5‰) azokban az országokban, ahol a humán fejlettségi index magas vagy nagyon magas;
2. három tényezőt, amelyek egyes afrikai vagy ázsiai országokban a 30‰-ot meghaladó születési arányt eredményeznek;

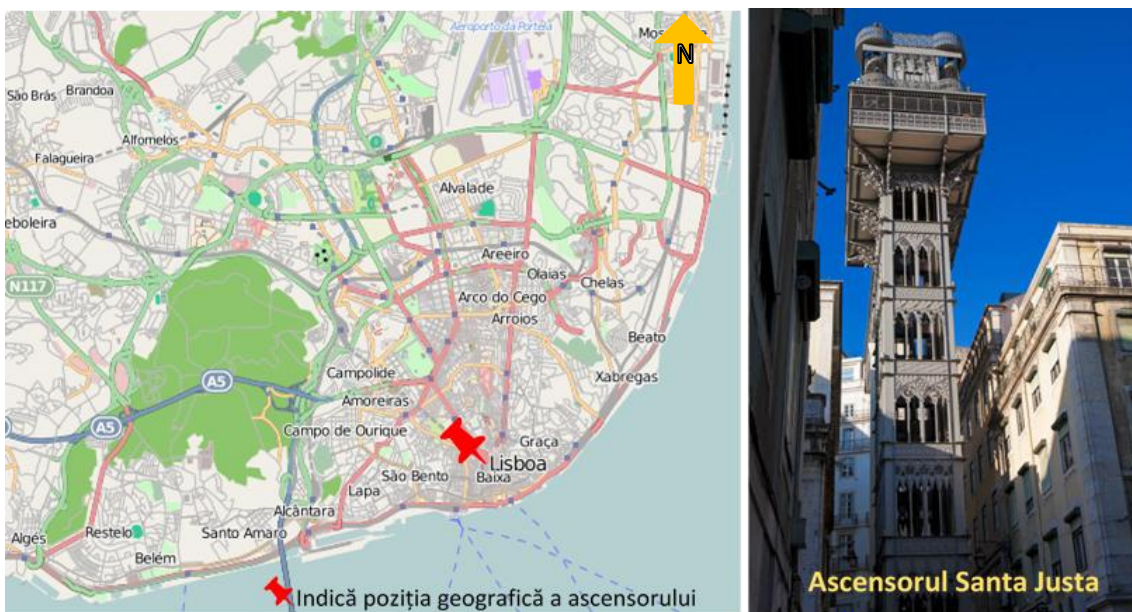
3. két különbséget a születési arány és a humán fejlettségi index vonatkozásában, amelyek a két térkép értelmezéséből adódnak az észak-amerikai és a dél-amerikai országok között

11 pont

V. Tétel

(7 pont)

Az alábbi képek Lisszabon városának alaprajzát és egy urbanisztikai elemet (a Santa Justa felvonót) ábrázolnak.



Forrás: feldolgozás <https://www.istockphoto.com/ro/ut%C3%A2n>

A. Írd a versenylapra:

1. a Lisszabonra jellemző városszerkezet típusát;
2. Lisszabon városszerkezetét meghatározó természeti elemet;
3. a Párizs és Bukarest városokra jellemző városszerkezet típusát, valamint azt meghatározó tényezők tekintetében a Lisszabon és Párizs/Bukarest városok közötti különbséget.

4 pont

B. A mintegy 45 méter magas lisszaboni Santa Justa felvonót azzal a céllal építették, hogy függőlegesen összekösse a város két városrészét: Baixát és Chiadót/Bairro Altót.

Írd le/írj:

1. azt a természeti tényezőt, amely ennek a városrendezési elemnek a kialakítását eredményezte;
2. két szempontot, amelyeket egy területrendezési terv keretében tárgyalnak

3 pont